

SZINHÁZ ES MOZI UJSÁG

(Theatre and Movie News)

Published semi-monthly (every 1st and 15th) by Theatre and Movie News Co.

Editor: SIMON SZERENYI, szerkesztő
Manager: JOHN BEER, üzletvezető

Entered as second-class matter March 8, 1928, at the post office at New York, N. Y. under the act of March 3, 1879.

Editorial and Publishing Office — Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
45 ROSE STREET, NEW YORK — Phone Beekman 1775-6

Subscription rates: One year \$4.00; six months \$2.00; in foreign countries: one year \$6.00
Előfizetési árak: egy évre 4 dollár, hat hónapra 2 dollár, külföldre egy évre 6 dollár.

SINGLE COPIES 15c.

EGYES SZÁM 15c.

VOL. I. ÉVF. 9. SZÁM.

JULY 15, 1928

Fejős Pál küzdelmei és szenzációs karrierje

Los Angeles, 1928 június hó.

Három magyar filmrendező dolgozik ma Hollywoodon. Ezek közül: Kertész Mihály és Korda Sándor európai publicitással jöttek ide és mindjárt tisztességes elhelyezkedést találtak. Kertész egy Warner szerződést kapott, Korda pedig a First Nationalnál csinál filmet. A harmadik magyar rendező: Fejős Pál ma már szintén egy öt éves szerződés biztos révében evez a Universal stúdióban, de amig idejutott, sok kalandos küzködésen esett át, többet koplalt, mint bármelyik más magyar, akit Hollywoodba álmok és remények hoztak, egyszerűen azért, mert nem ismerte a hollywoodi érvényesülés tizparancsolatját...

Fejős Pál mint huszártiszt jött haza, különféle víztiségi érdemekkel. Fejős Pál nem volt kezdő a filmsínálás terén, amikor Amerikába jött — az 1923-ban lerendezett Mikófalvai Paszsióziátékon kívül rendezett ő körülbelül 20 filmet Pesten és Bécsben, ezek közül legjobb volt "Az Egri Csillagok" Gárdonyi Gézáról — de amikor őt év előtt partraszállt New Yorkban, egyetlen stúdió se várta rezesbandával, fehérruhás lányok deputációjával vagy filmszerződéssel. Fejős az egykori magyar huszártiszt és filmrendező; bakteorológus lett a new yorki "Rockefeller Institute for Medical Re-

search"-nél, hol 1 év múlva már külön kísérleti osztályt kapott. De régi filmsikerei nem hagyták nyugodni és két év előtt — pontban: 1925 június havában — egy hat éves Buick automobilon nekivágott az amerikai kontinensnek, hogy itt Hollywoodon megkeresse azt a filmszerződést, amit New Yorkba érkezésekor elfelejtettek neki felajánlani...

Fejős Pál itt azután megkezdte a küzdelmek és koplalások sorozatos kálváriáját, mert azt hitte, hogy *csak tehetség kell* az érvényesüléshez. Ő például akkor még nem tudta, hogy háromféle út vezet a mindenkori filmszerződéshez. Először: európai publicitás, amikkel Kertész és Korda jöttek át. Másodsor: társadalmi kapcsolatok kiépítése, előkelő élet, elegáns autó, titkár, soffőr, költséges vacsorák rendezése, ahová meg kell hívni a művészi élet krémjét. Ehhez azonban Fejősnek nem lett volna pénze. A harmadik eshetőség pedig: néhány ezer dollár, amiből film készül annak igazolására, hogy a filmaspiráns tehetséges színész, tehetséges író vagy tehetséges rendező. Fejős elmulasztotta az első két lehetőséget, tehát a harmadik kísérlethez folyamodott. Egy Mr. Edward Spitz nevű fiatalembert megnyert tervének, aki 4500 dollár készpénzt adott át neki. Ehhez Fejős e

2500 dollárt jelentő stúdió és laboratórium-hitelt kapott és megcsinálta tavaly ősszel első amerikai filmjét. Ennek a filmnek címe "The Last Moment" (Az utolsó pillanat), melyet két hónapig mutatott be a new yorki Greenwich Village Theatre \$2.50-es beléptidíjak mellett.

A "Last Moment" egy művészi beállításokban gazdag és a lélek reflexzióit színes mélységből megvilágító filmdráma, mely az újszerű impresszionizmus terén a rendezői alkotás kereteinek új irányt, új lehetőségeket szabott. Ez a film egy vízbefuló ember tragikumát adja, akinek halála percében átvillan agyán egész élete és kaleidoszkopszerűen, tömör, színes egységgel pereg le egy emberi sorsnak minden eseménye: gondtalan gyermekkora, kilobbanó szerelme, élet diadala, küzdelme, álma, kacaja és könnye, amíg a hullámsír magába temeti s elkövetkezik a főhős utolsó pillanata...

Nem akarom az angol kritikák dicsőítő tömegét felvonultatni, de fontosnak tartok egyet: utalni arra a példátlanul megtisztelő méltatásra, amelyet Fejős a "National Board of Reviews"tól, Amerika legfőbb cenzurahivatalától kapott, mely folyóiratnak ez év februári számában a februári négy legnagyobb sikerű kép "kiváltságos filmek" csokor-jelzőbe foglalt sorrendjében az első helyet szorította az ő "Last Moment" című drámájának. Második helyet Charlie Chaplin "The Circus" című filmje kapta, harmadik lett Joseph von Sternberg "The Last Command"-ja, amit Bíró Lajos írt, negyedik pedig Raoul Walsh "Sadie Thompson"-ja, Gloria Swansonnal a főszerepben. Mindhárom film költség

vetése megközelíti az egy millió dollárt, míg Fejős Pál csak 7000 dollárt költött filmjére.

Ilyen eredmény után Fejősnek könyű volt — több más stúdió ajánlat visszautasítása után — a Universal öt éves szerződését megkapni, mely az első hat hónapban 750 dollárt biztosít neki hetenkint, hat havonta emelkedő fizetés többlettel. Első Universal filmje "Lonesome" volt, Mann Page

Maria Alba, Fox Player

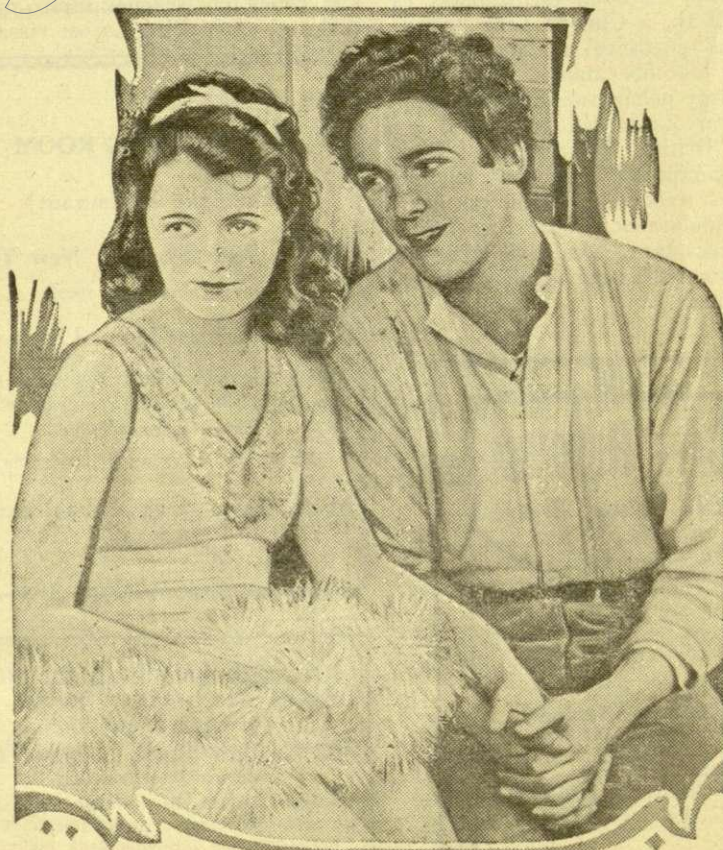
amerikai novellista témája. Egy téma nélküli, hangulatos leírás arról, hogy egy szegény new yorki lány és egy szegény new yorki fiú hogyan találja meg nagy elhagyottságában a boldogságát. Miután a témának nem volt filmszerű cselekménye, a többi Universal rendező visszautasította a "Lonesome" rendezését. Éppen ezért választotta ezt Fejős, akinek sikerült a témánélküli hangulat leírásból: egy csodás életet interpretáló akció-gazdagságot kihozni olyan váratlan sikerrel, hogy a "Lonesome"-ot "Carl Laemmle Special" sorozatába osztották, ami a Universal stúdióban a legnagyobb megtiszteltetés mert évente csak négy ilyen film kerül ki Mr. Laemmle filmgyárából.

Most kezd Fejős harmadik ameri-

kai filmjét, címe: "The Charlatan" Ernest Pascal nagysikerű szindarabja, melynek filmváltozatában Conrad Veidt játssza a főszerepet. Fejős terve: legközelebb Molnár Ferenc "Fehér Felhő"-jét és Karinthy Frigyes "Holnap Reggel" című régi novelláját vászonra vinni.

Fejős Pál több európai flimgyártól kapott meghívást, többek közt az oroszországi "Sovkino"-tól, mely a "Potemkin"-t, a "Rettenetes Iván"-t stb. csinálta. De Fejős itt marad Californiában, megelégszik Hollywooddal is, a hol megmutatta, hogy európai publicitás és társadalmi elhelyezkedés nélkül is lehet filmkarriert csinálni.

Pék Dezső.

JANET GAYNOR and CHARLES FARRELL in the Fox screen drama "Street Angel"

Alljunk meg egy szóra, kedves honfitárs! Ha New Yorkban van és kitűnően akar szórakozni, keresse fel a

BALATON KÁVÉHAZ ÉS MULATÓ

helyiséget. Minden este a legjobb magyar zene Kapossy Károly és Mártonfalvy Gyurka zenekara.

— Egész éjjel nyitva. —

309 EAST 75th STREET

NEW YORK CITY

Between First and Second Avenues

Telephone: Butterfield 7202

Biró Lajos Európába utazott

LONDONBAN KERÜL VASZONRA KÉT ÚJ FILMDARABJA

2500 d
torium
valy ős
nek a t
ment”
két hór
Greenw
beléptic

A „L
állításol
szióit s
filmdrá
onizmu
reteinek
szabott.
ber trag
percébe
kaleidos
egység
nak m
gyermek
diadala
könnye
meti s e
lanata...

Nem
csérő t
lások
nak tart
ottani
lanul me
Co.” va
lment”
Fejős a
től, Ame
től kapo
februári
legnagyo
adott cím

rendjébe
ő “Last
Második
Circus”
lett Josep
Command
negyedik
Thompson
főszerepb

Biró Lajos, a világhírű magyar író, aki barátságos uton bontotta fel szerződését a First National filmvállalattal, június 16-án, szombaton Hollywoodon vonatra szállt és New Yorkba utazott. A los angelesi vasutállomásnál a Kaliforniában élő amerikai mozi-művészek és művésznők, a hollywoodi magyar művészkolónia minden számottevő tagja kísérté ki és bucsuzott tőle megható szívéllyességgel. Bucsuban-kettet akartak tiszteletére adni, de Biró Lajos közismert szerénysége, aki nem szereti a zajos, tüntető ünnepelést, akadályozta meg a megtartását. Két napig New Yorkban tartózkodott és június 23-án, a Cunard Line “Transylvannia” gőzösével az angolországi lanata... Glasgow kikötőbe utazott, innen Londonba megy néhány napra filmtárgyalási lebonyolítása céljából, mert az ottani “British International Film Co.” valamint a “Gaumont” londoni Fejős a stúdiója szerződéseket ajánlottak neki. Két filmdarabot is írt Biró Lajos London számára. Az egyik címe az februári “Everywoman,” a másiknak még nem adott címet.

Biró Lajos egy esztendeig tartózkodott Kaliforniában és az ő sokoldalú irói és művészi egyénisége, kozmopolita világpolgári mivolta s europsérsége nem bírja őt egy helyhez állandóan lekötni, azért hagyta el Hollywoodot egy időre. Az ősszel újra visszajön Európába és három-négy hónapot fog Hollywoodon tartózkodni.

Biró Lajos Londonból Svájcba utazik, hol családja hosszabb idő óta tartózkodik. Zürichben telepedik meg egyelőre és családja körében fogja az év legnagyobb részét tölteni.

Az amerikai magyarság szeretettel s kivételes tehetségének kijáró megbecsüléssel várja Biró Lajost vissza.

HOME DINING ROOM

(Önképző Restaurant)

323 E. 79th Street, New York

Phone: Rhineland 10082

Special Business Men's Lunch 60c

Yorkville legjobb magyar konyhája. — A new yorki és környéki magyar intelligencia találkozóhelye.

Elsőrangú, figyelmes kiszolgálás.

M. K. Harmath és Michael Bartos

tulajdonosok.

CAFE HUNGARIA

1512 Second Avenue

S. E. Cor. 79th St.

New York

A MAGYARSÁG
TALÁLKOZÓ
HELYE

RHINELANDER
6157 — 5475

Alljunk

helyisé

309 EA

KAUFER AND BALLO, INC.

LEGNAGYOBB MAGYAR BUTOR- ÉS
ZONGORA SZÁLLÍTÓK

402 E. 79th Street, New York

(Corner First Avenue)

Trunkok, vasut- és hajóhoz szállítása.
Butorok szakszerű csomagolása vagy
beraktározása jutányos árak mellett.

Telefon: BUTTERFIELD 8468 és 9455